

# ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 330.022

DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2021-2-3>

**Нестеренко С.С.**

кандидат економічних наук,  
професор кафедри фінансів та обліку,  
директор

Інституту економіки та менеджменту  
Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

**Nesterenko Svetlana**

Candidate of Economic Sciences,  
Professor of the Department of Finance and Accounting,  
Director of the

Institute of Economics and Management,  
Open International University of Human Development «Ukraine»

## СТРАТЕГІЯ УТВОРЕННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ: АНАЛІЗ ТА ЕЛЕМЕНТИ ФОРМУВАННЯ

## STRATEGY OF FORMATION OF REGIONAL COMPETITIVE ADVANTAGES: ANALYSIS AND ELEMENTS OF FORMATION

*У статті визначено необхідність структурних перетворень як пріоритетного напрямку регіональної економічної політики, що визначається не лише рівнем накопиченого науково-дослідного потенціалу в регіоні, а й глибиною тих економічних викликів, з якими він стикається. Визначено, що найбільш сильні спонукання до соціально-економічних перетворень виникають в економічно неблагополучних регіонах, особливо в періоди глобальної економічної нестабільності. Перехід до побудови нової економічної системи в регіонах є найбільш ефективним для подолання їх дотаційності та слабкої динаміки утворення регіонального валового продукту. Досліджено особливості утворення регіональної валової доданої вартості в Україні та випуск регіональної продукції й послуг в основних цінах видів економічної діяльності у загальному обсязі регіону.*

**Ключові слова:** економіка регіону, економічний розвиток, регіональні конкурентні переваги, стратегія розвитку, ендогенні й екзогенні чинники, регіональна додана вартість, регіональний продукт.

*В статье определена необходимость структурных преобразований как приоритетного направления региональной экономической политики, которая определяется не только уровнем накопленного научно-исследовательского потенциала в регионе, но и глубиной тех экономических вызовов, с которыми он сталкивается. Определено, что наиболее сильные побуждения к социально-экономическим преобразованиям возникают в экономически неблагополучных регионах, особенно в периоды глобальной экономической нестабильности. Переход к построению новой экономической системы в регионах является наиболее эффективным для преодоления их дотационности и слабой динамики образования регионального валового продукта. Исследованы особенности образования региональной валовой добавленной стоимости в Украине и выпуск региональной продукции и услуг в основных ценах видов экономической деятельности в общем объеме региона.*

**Ключевые слова:** экономика региона, экономическое развитие, региональные конкурентные преимущества, стратегия развития, эндогенные и экзогенные факторы, региональная добавленная стоимость, региональный продукт.

*The article identifies the need for structural change as a priority area of regional economic policy, which is determined not only by the level of accumulated research potential in the region, but also the depth of the economic challenges it faces. It is determined that the strongest incentives for socio-economic transformations arise in economically disadvantaged regions, especially in periods of global economic instability. The transition to building a new economic system in the regions is the most effective for overcoming their subsidies and weak dynamics of regional gross domestic product. The peculiarities of the formation of regional gross value added in Ukraine and the output of regional products and services in the basic prices of economic activities in the total area of the region were studied. The analysis showed that the existence of strong market incentives for innovation is an important factor in technological and economic progress. Such market incentives arise primarily as a result of increasing resource constraints (associated not only with a lack of resources, but also with rising prices for them), with the emergence of new aggressive competitors in the traditional for the country and its regions. Economic growth is really sustainable only when it is accompanied by a process of qualitative improvement in the structure of the economy. In this sense, only the economic growth that takes place simultaneously with the process of economic development is qualitative, sustainable and reflects the positive dynamics of the evolutionary development of the national economic system. It is proved that the manifestation of market incentives not only «pushes» national enterprises beyond the already mastered production and technological activities, makes the transition to innovation an important condition for their survival in the market, but also shows the direction of concentration and even joint efforts of all national actors to overcome them. It is proved that when forming a new, more progressive approach to regional development instead of the factor «investment» the main, dominant factor of economic growth is the factor «technological innovation» and this radically changes the whole paradigm of economic development of the region and the country as a whole.*

**Keywords:** regional economy, economic development, regional competitive advantages, development strategy, endogenous and exogenous factors, regional added value, regional product.

**Постановка проблеми** у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Велике значення під час розроблення стратегії соціально-економічного розвитку регіонів України має орієнтація на економічний розвиток регіону (тобто на підвищення якості економічного зростання та рівня конкурентоспроможності), а не на економічне зростання як такого (тобто на зростання кількісних показників). Для формування регіональної економічної політики, здійснюваної урядом, великого значення набуває диференціація регіонів на депресивні регіони і регіони-«локомотиви». На цих найважливіших елементах відбувається формування стратегії регіонального соціально-економічного розвитку. Визначення відмінностей між поняттями «економічне зростання» і «економічний розвиток» є важливим гносеологічним елементом формування стратегії національного та регіонального розвитку, особливо в контексті визначення регіонів-«локомотивів» («зростаючих» регіонів) і депресивних регіонів. Тут важливо закласти чіткий методологічний фундамент, щоб уникнути помилкових макроекономічних рішень щодо заохочення одних регіонів і «покарання» інших. Слід розуміти, що курс на підвищення темпів економічного зростання може супроводжуватися глибокими структурними диспропорціями, які, накопичуючись у прихованому вигляді, можуть вийти на поверхню у вигляді серйозних економічних, соціальних і політичних потрясінь. До тих пір, поки економічне зростання не пов'язано з процесами економічного розвитку, економічне зростання само по собі являє просте копіювання і тому, врешті-решт, призведе до перенасичення і стагнації.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій**, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Особливості регіонального будівництва і розвитку у значному науковому форматі представлено у роботах вітчизняних та іноземних авторів, зокрема: В. Валікова, В. Гончарова, І. Дунаєва, О. Жихора, А. Зінченко, С. Іщука, О. Короти-

ча, Н. Кузьминчук, О. Ляшевської, С. Степаненка, О. Трухіна. Водночас поєднання елементів стратегії регіонального розвитку та структурної трансформації регіонального поділу у сфері утворення валового продукту потребує науково-методичного зміцнення і подальшого уточнення стану справ.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є аналітичне узагальнення економічних досягнень регіонів України у формуванні регіонального валового продукту та формулювання пропозицій щодо стратегії утворення і зміцнення регіональних конкурентних переваг.

**Виклад основного матеріалу дослідження** з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Економічне зростання без зміни якості функціонування економічної системи, без структурних змін – це зростання без розвитку, що, своєю чергою, означає поглиблення внутрішніх диспропорцій. «Зростання без розвитку, наприклад більше і більше виробництва сталі в Радянському Союзі або більше і більше виробництва кави в Бразилії, – таке зростання веде в нікуди». Можна до цього додати абсолютно свіжий приклад: більше і більше видобутку й експорту нафти в умовах сприятливої цінової кон'юнктури на світовому ринку – це посилення сировинної структури економіки країни з одночасним витісненням тих напрямів підприємницької діяльності, які передбачають більш глибоку переробку ресурсів і, перш за все, високотехнологічних виробництв (так звана, «голландська хвороба»).

У цьому контексті можна стверджувати, що напівфабрикатний характер економіки України й окремих регіонів приносить високі темпи зростання в умовах сприятливої світової кон'юнктури, але призводить до визрівання глибоких дезінтеграційних процесів. Проблема економічного зростання – це не лише проблема поліпшення статистичних показників, це передусім результат правильного налаштування економічної системи на позитивну динаміку самовиробництва. Успіх у налаштуванні економічної сис-

теми з урахуванням безлічі «ускладнюють» факторів (міжрегіональними диспропорціями, коливаннями валютних курсів, посиленням інтернаціоналізації потоків товарів, капіталу, робочої сили, нестабільністю кон'юнктури на ринках енергоресурсів тощо) [1, с. 46-47]. У табл. 1 наведено поточні досягнення регіонів України в розрізі утворення регіональної валової доданої вартості.

Як ми можемо побачити з табл. 1, у показнику темпу зростання регіональної валової доданої вартості повинно бути закладено високу якість економічного зростання, що має не кон'юнктурний (і короткостроковий), а реальний і довготривалий характер. Ці тенденції поки простежуються для Київської, Дніпропетровської, Харківської, Одеської, Львівської областей.

При цьому інституційна система повинна бути не лише «відповідною» потребам поліпшення поточної ринкової ситуації, а й містити механізми швидкого реагування на її кон'юнктурні коливання.

Економічне зростання дійсно є стійким тільки в тому разі, коли воно супроводжується процесом якісних поліпшень у структурі економіки. У цьому сенсі тільки те економічне зростання, яке відбувається одночасно з процесом економічного розвитку, є якісним, стійким і відображає позитивну динаміку еволюційного розвитку національної економічної системи. У зв'язку з досить значним гносеологічним вакуумом у дослідженні даного взаємозв'язку, а також з огляду

на глибоку практичну затребуваність, потрібне формування нового теоретичного напрямку, нової економічної школи, в основі якої має бути дослідження процесів економічного розвитку або взаємозв'язку між економічним зростанням і економічним розвитком [4, с. 111–112].

Взаємозв'язок між економічним зростанням і економічним розвитком у межах національної економіки України добре простежується на прикладі досліджень часток випуску регіональної продукції та послуг в основних цінах видів економічної діяльності у загальному обсязі регіону. На основі національної статистики України ми можемо побудувати подібний графік у цінах 2019 р. (останній рік наявної офіційної статистики) (рис. 1).

Із наведених даних на рис. 1, на жаль, можемо констатувати, що сучасна політика регіонального розвитку спрямована на «зняття» економічних проблем у результаті перерозподілу фінансових ресурсів від одних регіонів («зростаючих») до інших («кризових»).

Але тут слід розуміти, що однією з найбільш характерних ознак економічного розвитку є процеси структурних змін. Досвід функціонування світової економіки й окремих країн, особливо в останні десятиліття, показує, що потреба в структурних змінах з'являється у той момент, коли в рамках колишньої структури економіки виникають «вузькі місця» (це можуть бути як внутрішні – ендогенні, так і зовніш-

Таблиця 1

**Динаміка утворення регіональної валової доданої вартості в Україні у період 2015–2019 рр. [2]**

Регіон	Валова додана вартість					Частка регіону в загальному обсязі валової доданої вартості України				
	(у фактичних цінах, млн грн)					(у фактичних цінах, % до підсумку)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Вінницька	39289	51605	63598	76700	94204	2,8	3,1	3,1	3,1	3,1
Волинська	21762	27723	31344	44432	52982	1,7	1,6	1,5	1,8	1,8
Дніпропетровська	145778	170180	195468	250957	294048	10,5	10,1	9,7	10,0	9,7
Донецька	98590	89513	106635	128658	149616	7,1	5,3	5,3	5,1	5,0
Житомирська	26780	33768	42010	52879	67343	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2
Закарпатська	22331	26179	29157	38293	47448	1,6	1,5	1,4	1,5	1,6
Запорізька	54290	70498	82054	101060	114855	3,9	4,2	4,1	4,0	3,8
Івано-Франківська	33644	40230	45496	55300	68145	2,4	2,4	2,2	2,2	2,3
Київська	69176	87644	108063	131911	167220	5,0	5,2	5,3	5,2	5,5
Кіровоградська	25528	33669	41058	45715	56614	1,8	2,1	2,0	1,8	1,9
Луганська	26989	19945	25913	26000	30940	2,0	1,2	1,3	1,0	1,0
Львівська	65499	82665	100551	128415	154907	4,7	4,9	5,0	5,1	5,1
Миколаївська	31435	41769	49989	58768	68964	2,3	2,5	2,5	2,3	2,3
Одеська	67358	87157	104630	130146	151245	4,9	5,2	5,2	5,2	5,0
Полтавська	59473	79583	98362	125374	146783	4,3	4,7	4,9	5,0	4,9
Рівненська	25799	31017	34939	42158	50109	2,0	1,8	1,7	1,7	1,7
Сумська	27133	36099	40681	48345	59454	2,0	2,1	2,0	1,9	2,0
Тернопільська	19991	24042	28048	35418	43610	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Харківська	84857	106226	132241	159679	198227	6,1	6,3	6,5	6,3	6,6
Херсонська	21347	28865	34210	41168	48659	1,5	1,7	1,7	1,6	1,6
Хмельницька	28773	36086	42971	54586	66017	2,1	2,1	2,1	2,2	2,2
Черкаська	33135	42740	49793	60406	77810	2,5	2,5	2,5	2,4	2,6
Чернівецька	14162	17086	19647	25744	31340	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Чернігівська	25377	32696	38324	48832	61384	1,8	1,9	1,9	1,9	2,0
Україна	1382719	1689387	2023228	2519561	3018190	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

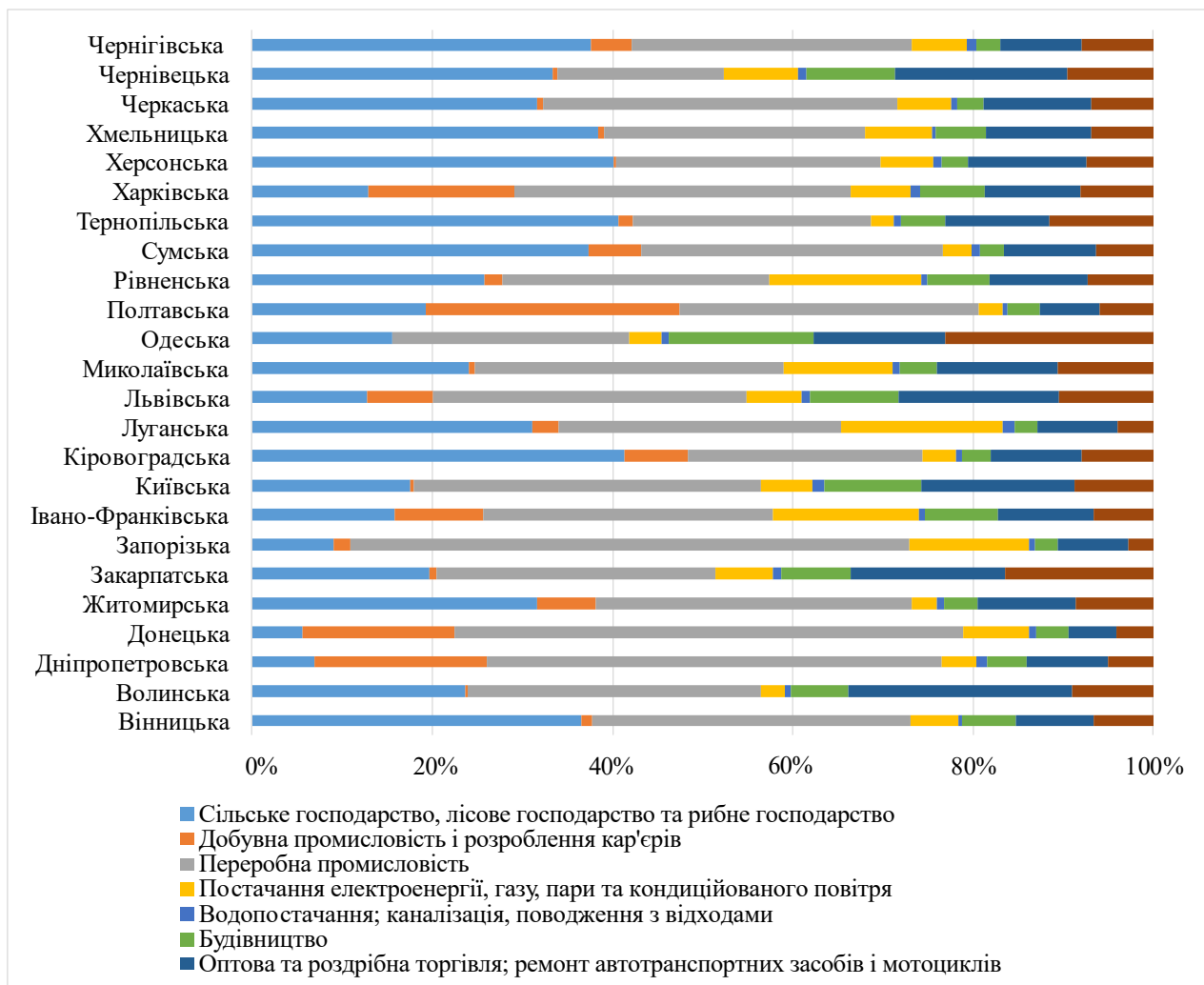


Рис. 1. Частка випуску регіональної продукції та послуг

в основних цінах видів економічної діяльності у загальному обсязі регіону за підсумками 2019 р.

Джерело: побудовано автором за даними [4]

ні – екзогенні обмеження). Глибина прояву цих обмежень формує потребу в реальних діях щодо зміни структури економіки, а характер «вузьких місць» дає змогу визначити і напрям трансформації економічної системи, а саме на їх подолання.

Нова, більш прогресивна економічна система створюється не тільки під впливом внутрішніх і зовнішніх загроз напрямки їх подолання, а й на підставі принципу «порівняльних конкурентних переваг», тобто тих ресурсних можливостей, якими володіють регіони країни для формування певного типу економічної і технологічної структури. Знаходження оптимального співвідношення між цілями економічного розвитку і реальними здібностями, якими володіє країна (регіони) для їх досягнення, є важливим економічним завданням [5]. У складний період системної трансформації відбувається процес руйнування колишніх систем і формування нових економічних систем, що поступово заміщають старі. Тому формування і розвиток нової економічної і технологічної системи не лише дає змогу подолати глибоку системну кризу, а й вивести країну або окремих регіон

на більш високий рівень економічного розвитку. І, навпаки, країна (регіон), яка виявиться нездатною до створення і впровадження у виробництво нових технологій, до посилення позицій нового, інноваційно-спрямованого бізнесу, до появи нової еліти, матиме труднощі у формуванні перспектив свого розвитку, «економіка, що не в змозі розвивати новий бізнес, буде скочуватися до стагнації». Ці твердження стосовно економіки України ми можемо підкріпити дослідженнями структури випуску в основних цінах за видами економічної діяльності (рис. 2).

Незважаючи на достатню очевидність постановки стратегічного завдання з формування нової структури економіки, цей процес є надзвичайно суперечливим, складним і супроводжується значним опором, що чиниться з боку колишньої системи й усіх її акторів, новим прогресивним процесам. І чим більших масштабів та більш високого рівня розвитку досягла колишня система, тим більш значним буде опір з її боку процесам оновлення і, як відзначають зарубіжні автори, тим складнішим буде весь процес суспільно-економічної трансформації [6]. Саме тому на етапі

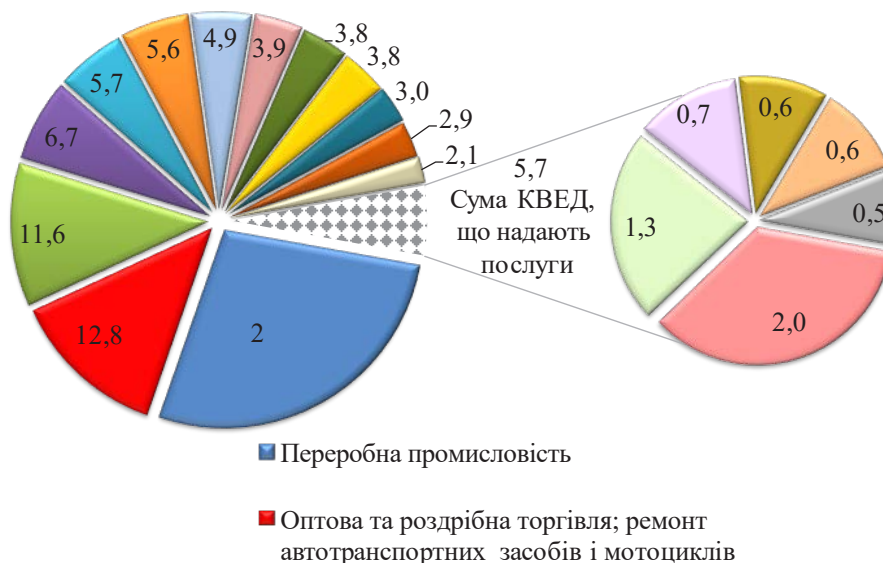


Рис. 2. Структура випуску в основних цінах за видами економічної діяльності у цілому по Україні у 2019 р. (у фактичних цінах, %)

Джерело: побудовано автором за даними [4]

економічної трансформації необхідне вирішення завдання не лише з формування нової економічної системи, поступового заміщення старої економічної системи, а й подолання опору з боку цієї колишньої (персоніфікованої в особі її підприємницької і адміністративної еліти), що стала неконкурентоспроможною і нездатною відповісти на сучасні виклики, системи, «будь то просунута в промисловому відношенні нація, колишня планова економіка чи нерозвинена економіка, успіх трансформації в напрямі створення нової, по-іншому структурованої економіки потребує складної соціальної адаптації».

Ефективне подолання протиріч у період системної трансформації визначається перш за все ефективним вибором нового напрямку розвитку на основі

нової економічної і технологічної парадигми. Існує два підходи до розуміння суті технологічно орієнтованого розвитку економічних систем: екзогенний і ендогенний [7, с. 24]. У межах регіональної структури економіки України ці процеси ми можемо підтвердити розподілом регіонів за утворенням валової доданої вартості за видами економічної діяльності (рис. 3).

Першим кроком із формування ендогенного підходу до взаємозв'язку між економікою і технологіями в межах національної економіки України є чітка ідентифікація економічних проблем, на вирішення яких має бути спрямований освітній і науково-технологічний потенціал.

Така ідентифікація повинна здійснюватися в рамках економічної політики, яка являє собою політику з

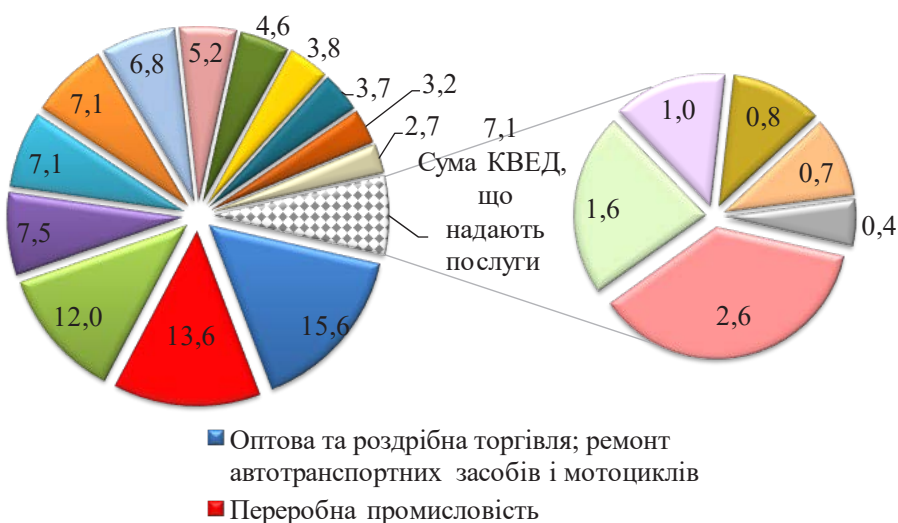


Рис. 3. Структура валової доданої вартості за видами економічної діяльності у цілому по Україні у 2019 р. (у фактичних цінах, %)

Джерело: побудовано автором за даними [4]

подолання обмежень на шляху економічного розвитку. Ідентифікація завдань буде сприяти здійсненню важливого етапу технологічної політики – селекції технологій, «жодна нація не може охопити всі технологічні сфери, але кожна нація повинна мати достатню інформацію, щоб визначити, на яких напрямках зосередити свої дослідницькі зусилля, щоб створювати конкурентоспроможні товари, і який варіант економічної політики проводити, щоб швидко і гнучко реагувати на нові можливості для технологічного просування» [8].

Тут важливий не тільки прояв «бажаного» (виділення певної технології з метою доведення її до високого комерційного результату на ринку), а й «необхідного» (пошук технології та її впровадження у виробництво як спосіб подолання певних функціональних збоїв і вирішення конкретних економічних проблем). Сила і характер виклику для економічної системи сприятимуть формуванню механізму «мотивів» до реальних дій, до здійснення інноваційної діяльності, до об'єднання зусиль різних учасників економічного процесу, до їх взаємодії і створення між ними альянсів [9].

На етапі ідентифікації економічних проблем має відбуватися селекція технологій, що має надзвичайно велике значення за значної диверсифікації «технологічного входу» в сучасних умовах. Саме тому, як зазначають багато західних дослідників, в умовах економічного спаду або навіть кризи створюються

сприятливі умови («сприятливі» в сенсі визначення напрямку концентрації зусиль і створення мотивів) для інноваційної діяльності. Як справедливо зазначають зарубіжні дослідники, «новим у змісті технологічних інновацій є те, що їх слід сприймати як спосіб вирішення конкретних економічних проблем, подолання ресурсних обмежень на шляху реалізації довгострокової стратегії економічного зростання». Як ми вже відзначали, процес адаптації економічної системи до внутрішніх та зовнішніх викликів передбачає зміну її структури і, перш за все, структури промислового виробництва. Тому важливим елементом ендогенного підходу до взаємозв'язку економіки і технологій є промислова політика [10, с. 40]. В єдності економічної, промислової та технологічної політики формується основа для прийняття адекватних економічних умов стратегічних рішень як на національному, так і на регіональному рівні. Схематично ендогенний взаємозв'язок між економічними і технологічними факторами відображено на рис. 4.

Водночас НПТУ формується залежно від технологічної парадигми, прийнятої в країні, та її технологічної траєкторії; структури і динаміки внутрішнього ринку; обмеженості ресурсів; змін у доходах і структурі споживання й інших чинників [11]. Тенденція до переформулювання цілей, завдань і механізмів національної економічної політики, виходячи з пріоритетності регіонального технологічного розвитку, характерна для багатьох країн.



Рис. 4. Ендогенний взаємозв'язок між економічними і технологічними чинниками в межах програми конкурентного розвитку регіонів України

Джерело: розроблено автором

## Різниця між екзогенними і ендогенними підходами до формування конкурентної регіональної політики держави

Чинник	Екзогенний підхід	Ендогенний підхід
Мета	Створення принципово нових технологій незалежно від їх комерційної спрямованості	Створення нових технологій із метою максимізації комерційного доходу
Зв'язок з економічною політикою	Відсутній. Це два паралельних, не пов'язаних між собою процеси	Тісний. Технологічна політика формується у напрямі подолання «вузьких місць» в економічному розвитку
Значення спеціалізації і зміни умов у розподілі праці (у тому числі міжнародного)	Технологічна політика має загальнонаціональну горизонтальну спеціалізацію	Технологічна політика вертикально спеціалізована (від загальнонаціонального до регіонального і локального рівня)
Регіональний компонент	Формується як продовження національної технологічної політики (є її компонентом)	Формується на регіональному рівні у напрямі подолання специфічних регіональних проблем
Роль уряду	Визначає основні параметри інноваційного розвитку регіонів і країни у цілому	Координує й єднає міжрегіональні інноваційні зусилля
Чинники спонукань	У переважаючому ступені особливі умови, що створюються державою (держзамовлення, податкові пільги та ін.)	Виникнення ринкових (у тому числі фінансових) обмежень на різних рівнях ухвалення рішень
Фінансування	Державне фінансування відіграє домінуючу роль	Пайове, між усіма учасниками стратегічного альянсу

Джерело: сформовано автором

Так, наприклад, автори одного з досліджень зазначають, що «в регіональній політиці у цілому відзначається важливе структурне зрушення. Під цим мається на увазі, що, по-перше, регіональна політика розроблялася і втілювалася у життя владою за межами самого регіону, тобто центральною владою, і, по-друге, що вона була значною мірою орієнтована на залучення філій виробничих підприємств як вітчизняних, так і зарубіжних компаній із розміщенням їх у заздалегідь визначених регіонах» [12]. Ми наводимо відмінності між ендогенними й екзогенними чинниками технологічно орієнтованого економічного регіонального зростання (табл. 2).

Ресурсне розміщення, отже, має критичний географічний вимір. Цей вимір практично не враховується у макросекторних моделях унаслідок тих передумов, які приймаються у цих моделях. Це також означає ендогенізацію регіонального виміру економіки. Отже, ендогенний підхід до формування нової економічної політики передбачає єдність і взаємозв'язок економічної, промислової, технологічної та регіональної політики.

Можна сказати, що основа нової як національної, так і регіональної економічної політики, або інноваційної політики, формується на основі цього взаємозв'язку.

**Висновки** з цього дослідження і перспективи подальших розвідок. Аналіз показав, що існування сильних ринкових спонукань до інноваційної діяльності є важливим чинником технологічного й економічного поступу. Такі ринкові спонукання виникають, перш за все, у результаті посилення ресурсних обмежень (пов'язаних не тільки з браком ресурсів, а й із підвищенням цін на них), появи нових агресивних конкурентів на традиційних для країни й її регіонів ринках. Доведено, що прояв ринкових спонукань не

тільки «виштовхує» національні підприємства за межі вже освоєної виробничо-технологічної діяльності, робить перехід до інновацій важливою умовою їх виживання на ринку, а й показує напрями концентрації і навіть об'єднання зусиль усіх національних акторів на їх подолання. Доведено, що під час формування нового, більш прогресивного підходу до регіонального розвитку замість чинника «інвестиції» основним, домінуючим, фактором економічного зростання стає чинник «технологічної інновації», і це дорічно змінює всю парадигму економічного розвитку регіонів та країни у цілому. Технологічно орієнтований розвиток – це формування умов для економічного зростання перш за все за якісними, а не за кількісними параметрами, що означає «вихід» системи на новий рівень економічного розвитку.

**Бібліографічний список:**

1. Конкурентні переваги промислового сектора економіки України: регіональний вимір : монографія / наук. ред. д.е.н., проф. С.О. Іщук. Львів, 2018. 246 с.
2. Статистичний атлас України. URL: [http://database.ukrcensus.gov.ua/dw\\_regions/index.asp](http://database.ukrcensus.gov.ua/dw_regions/index.asp)
3. Ляшевська О.І. Державне регулювання валового регіонального продукту як чинник сталого розвитку регіону : монографія. Харків : Друкарня «Мадрид», 2016. 200 с.
4. Статистичний щорічник України за 2019 р. / за ред. І.С. Вернер. Київ : Державна служба статистики України, 2019. 309 с.
5. Дунаєв І.В. Механізми модернізації регіональної економічної політики в Україні в умовах інтеграційних процесів : дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02. Харків, 2018. 440 с.
6. Степаненко С.В. Державне регулювання процесів соціально-економічного розвитку в Україні : монографія. Харків : Магістр, 2015. 300 с.
7. Жихор О.Б., Кузьминчук Н.В. Модель державного регулювання розвитку регіону: стратегічні, тактичні та операційні напрями. *Вісник Університету бан-*

ківської справи Національного банку України. 2013. № 1(16). С. 21–25.

8. Економічна стратегія України – 2030, «Україна – learning nation» / Український інститут майбутнього. URL: <https://strategy.uifuture.org/ukraine-learning-nation.html>
9. Формування державної стратегії управління регіональним розвитком у контексті євроінтеграції України: суть, проблеми та шляхи вдосконалення : монографія / В.М. Гончаров та ін. Луганськ : Ноулідж, 2012. 176 с.
10. Македон В.В., Валіков В.П., Курінна І.Г. Перехідні стратегії організаційних змін та інтеграційних перетворень для промислових підприємств. *Академічний огляд*. 2018. № 2(49). С. 31–44.
11. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 8 вересня 2005 р. № 2850-IV. URL: [www.ovu.com.ua](http://www.ovu.com.ua)
12. Коротич О.Б. Державне управління регіональним розвитком країни: теоретико-методологічні засади. *Державне будівництво*. 2010. № 1. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Debu/2010-1/doc/1/02.pdf>

### References:

1. Ishchuk S. O. (2018). Konkurentni perevahy promyslovoho sektora ekonomiky Ukrainy: rehional'nyu vymir: monohrafiya [Competitive advantages of the industrial sector of the economy of Ukraine: regional dimension: monograph]. SI "Institute of Regional Studies named after MI Dolny National Academy of Sciences of Ukraine. Lviv (in Ukrainian)
2. Statistical Atlas of Ukraine (2020). Available at: [http://database.ukrcensus.gov.ua/dw\\_regions/index.asp](http://database.ukrcensus.gov.ua/dw_regions/index.asp)
3. Lyashevskaya O. I. (2016) Derzhavne rehulyuvannya valovooho rehional'noho produktu yak chynnyk staloho rozvytku rehionu: monohrafiya [State regulation of gross regional product as a factor of sustainable development of the region: monograph]. Kharkiv: Madrid Printing House. (in Ukrainian)
4. Statistical Yearbook of Ukraine for 2019 (2019). Statystychnyy shchorichnyk Ukrainy za 2019 r. [State Statistics Service of Ukraine]. State Statistics Service of Ukraine. (in Ukrainian)
5. Dunaiev I. V. (2018). Mekhanizmy modernizatsii rehional'noi ekonomichnoi polityky v Ukraini v umovakh intehtratsiynykh protsesiv [Mechanisms of modernization of regional economic policy in Ukraine in terms of integration processes]: dys. ... d-ra nauk z derzh. upr. : 25.00.02. Kharkiv. (in Ukrainian)
6. Stepanenko S. V. (2015) Derzhavne rehulyuvannya protsesiv sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku v Ukraini: monohrafiya [State regulation of socio-economic development in Ukraine: a monograph]. Kharkiv: Harri NAPA Publishing House «Master». (in Ukrainian)
7. Zhyhor O. B., Kuzminchuk N. V. (2013) Model' derzhavnoho rehulyuvannya rozvytku rehionu: stratehichni, taktychni ta operatsiyni napryamy [The model of state regulation of regional development: strategic, tactical and operational areas]. *Bulletin of the University of Banking of National Bank of Ukraine*, vol. 1(16), pp. 21–25.
8. Economic Strategy of Ukraine 2030, «Ukraine – learning nation». Ukrainian Institute of the Future [Ekonomichna Stratehiia Ukrainy 2030, «Ukraine – learning nation»]. Available at: <https://strategy.uifuture.org/ukraine-learning-nation.html>
9. Goncharov V. M., Trukhina O. A., Zinchenko A. M., Pozhdayev A. E., Zakharov S. V., Kvitkovsky D. O. (2012). Formuvannya derzhavnoyi stratehiyi upravlinnya rehional'nym rozvytkom v konteksti yevrointehtratsiyyi Ukrainy: sut', problemy ta shlyakhy vdoskonalennya: monohrafiya [Formation of the state strategy of regional development management in the context of European integration of Ukraine: essence, problems and ways of improvement: monograph]. Luhansk: Knowledge Publishing House. (in Ukrainian)
10. Makedon V. V., Valikov V. P., Kurinna I. G. (2018) Perehichni stratehiyi orhanizatsiynykh zmin ta intehtratsiynykh peretvoren' dlya promyslovykh pidpryemstv [Transitional strategies of organizational change and integration transformations for industrial enterprises]. *Akademichnyy ohlyad*, no. 2(49), pp. 31–44.
11. Supreme Council of Ukraine Zakon (2005). Pro stymulyuvannya rozvytku rehioniv [On stimulating regional development] no. 2850-IV. Available at: [www.ovu.com.ua](http://www.ovu.com.ua) (in Ukrainian)
12. Korotych O. B. (2010). Derzhavne upravlinnya rehional'nym rozvytkom krayiny: teoretyko-metodolohichni zasady [State management of regional development countries: theoretical and methodological principles]. *Derzhavne budivnytstvo*. Available at: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Debu/2010-1/doc/1/02.pdf> (in Ukrainian)